

jaarverslag 2013

de Bibliotheek

Deventer

Colofon

Het jaarverslag 2013 is een uitgave van
Stichting Openbare Bibliotheek Deventer
Brink 70 | 7411 BW Deventer
0570-675700
info@obdeventer.nl
www.obdeventer.nl

Tekst

de Bibliotheek Deventer

Vormgeving

Frederik Helfrich

jaarverslag 2013

Goede tijden, slechte tijden

Voor de Bibliotheek Deventer zijn het tegelijk lastige en interessante tijden. We moeten zowel vernieuwen als bezuinigen. Het is een proces dat zich in 2010 heeft ingezet en ook nog jaren gaat duren. 2013 was wel een heel roerig jaar. De gebeurtenissen buitelden over elkaar heen maar kunnen vaak niet losgekoppeld worden van het doorlopende proces. Ik neem in dit jaarverslag dan ook de vrijheid een hele pagina te bezetten om u mee te nemen in dat proces.

Het belangrijkste gebeurde misschien wel aan het eind van 2013. In december heeft de gemeenteraad belangrijke knopen doorgehakt over de invulling van de bezuinigingen en over de nieuwbouw van de bibliotheek in het Centrum. Bij de discussie over de bezuinigingen was iedereen het met elkaar eens. B&W, gemeenteraad en bibliotheek vinden dat de spreiding van de bibliotheek over wijken en dorpen boven alles gaat. Die moet hoe dan ook overeind blijven.

Voortgang nieuwbouw

Al vele jaren werden voorbereidingen getroffen om tot vernieuwing van de huisvesting in Diepenveen, Bathmen en Centrum te komen. Alle drie de trajecten stagneerden in 2013, maar kunnen nu, na het besluit van de gemeenteraad gelukkig weer voortvarend opgepakt gaan worden. Na de zomer van 2014 heeft Diepenveen net zo'n mooie en prettige bibliotheek als in Schalkhaar, bij het Hof van Salland midden in het dorp, met dezelfde ruime openingstijden. In Bathmen wordt eindelijk werk gemaakt om tot vernieuwing van de huisvesting van de bibliotheek als onderdeel van het centrumplan te komen. De plannen zullen in 2014 tot bouwactiviteiten moeten gaan leiden en in 2015 tot herhuisvesting. Ook de Wijkwinkel zal verder uitbreiden met zowel fysieke servicepunten, onder andere op de Worp, als ook meer activiteitenprogramma's en digitale diensten.

Bezuinigen zonder kwaliteitsverlies

Inzetten op behoud van spreiding en vernieuwing van huisvesting betekent dat er andere maatregelen genomen moeten worden om de opgelegde forse bezuinigingen van totaal € 450.000 in te (gaan) vullen. Zo moet de formatie flink teruggebracht worden. Additionele invaluren waren al in 2012 afgebouwd en er is sinds 2011 een vacaturestop. Onze organisatie is inmiddels met acht vaste medewerkers gekrompen en de komende jaren zullen er nog zeker zes volgen op basis van natuurlijk verloop. Een forse organisatie-aanpassing is medio 2013 gerealiseerd. Het backofficeteam is opgeheven, we werken met drie publieksteams en een facilitair team. Verdergaande zelfbediening voor het publiek is doorgevoerd, ook als het gaat om printen en betalen. Het concept van de cashless bibliotheek is voorbereid om per 2014 te worden ingevoerd. De formatie van de uitleenbibliotheek is verder verminderd zowel in het licht van de bezuinigingen als om uren vrij te maken voor de nieuwe educatieve en culturele dienstverlening. Tegelijk worden de openingsuren van onze bibliotheken stap voor stap verruimd. De contributie zal jaarlijks meer dan trendmatig verhoogd worden om daarmee aan te sluiten bij het provinciale abonnement.

Efficiënt samenwerken op vele niveaus

Met minder mensen meer doen, is de grote uitdaging waar we midden in zitten. Dat kan doordat we steeds meer gebruik maken van de voordelen van automatisering en van digitalisering van werkprocessen. En door intensief samen te werken met het netwerk van Overijsselse Bibliotheken en de Rijnbrinkgroep waar ook alle facilitaire processen zijn onder gebracht. Steeds meer activiteiten worden door of met ondersteuning van onze provinciale specialisten uitgevoerd, met gebruikmaking van landelijke dienstverleningsformules zoals VoorleesExpress, Boekstart en de Bibliotheek op School. Dat is een hele verandering voor onze organisatie.

In toenemende mate werken we samen met Sallcon en vindt ondersteuning van activiteitenprogramma's plaats met een grote groep enthousiaste en deskundige vrijwilligers. Hiermee kunnen we niet alleen blijven zorgen voor goed bibliotheekwerk, maar raakt de bibliotheek ook nog eens meer verankerd in de Deventer samenleving.

Jos Debeij, directeur

De Bibliotheek op School zorgt voor meer leesplezier

In het nationale jaar van het voorlezen werd ook door de Bibliotheek Deventer weer sterk ingezet op het bevorderen van de leesvaardigheid van kinderen. Uit onderzoek blijkt elke keer dat actief lezen, maar ook het luisteren naar een verhaal, resulteert in betere schoolprestaties voor alle vakken. De bibliotheken zetten zich in om kinderen zoveel mogelijk leeskilometers te laten maken. Ze doen dat samen met het onderwijs in het landelijke programma De Bibliotheek op School (dBoS).

In Deventer begint dBoS eind 2012 bescheiden met een eerste school. In 2013 volgt een vliegende start. Niet minder dan 10 basisscholen zijn de meerjarige samenwerking met de Bibliotheek Deventer aangegaan. Doel is vooral het bevorderen van leesplezier, want zonder plezier leest niemand graag. Een goed boek, passend bij de interesse en het niveau van een kind is essentieel. Om de scholen te adviseren heeft de Bibliotheek Deventer drie medewerkers bijgeschoold tot leesconsulent. Zij zijn de vaste contactpersonen en zorgen er voor dat het leesklimaat in hun scholen optimaal is. De bibliotheek leidt per school twee leescoördinatoren op zodat deze aan het eind van de cursus in staat zijn een leesplan op te stellen. Daarin staan visie en doelen van het leesonderwijs van de school beschreven. In het afgelopen jaar zijn door de leesconsulenten op de scholen de collectie gesaneerd, een collectieplan gemaakt en is er een fysieke schoolbibliotheek ingericht, met een gevarieerde en actuele collectie. De leesconsulent hielp bij het koppelen van de collectie in het bibliotheek-

systeem, het bestellen van boeken, het klassikaal lenen in de bibliotheekvestiging van de Deventer bibliotheek en het door de fietskoerier laten bezorgen en ophalen van gereserveerde media. Om te bepalen of alle inspanningen helpen en of de doelen uit het leesplan bereikt worden, neemt de bibliotheek elk jaar een leesmonitor af. Het eerste resultaat kwam in 2013 binnen en is bemoedigend; het leesplezier van de kinderen van de Rivierenwijkschool is door de intensieve samenwerking met 10% gestegen. Ook geven ze aan vaker naar de bibliotheek te gaan. Dit resultaat, opgeteld bij de positieve geluiden die er nu al zijn vanuit de deelnemende scholen, zorgt ervoor dat de Bibliotheek op School ook in 2014 speerpunt blijft van de Bibliotheek Deventer.

Taalbevordering trekt vrijwilligers

Voorlezen, verhalen vertellen, taalmaatje zijn, heel veel mensen willen het graag. Ze melden zich met tientallen aan als vrijwilliger voor projecten als BoekStart en VoorleesExpress

of ze trekken er als voorlezer op uit met de Gele Verhalenbus. Het Huis der Taal, die als zelfstandige vrijwilligersorganisatie met de bibliotheek samenwerkt en samenwoont, heeft inmiddels ruim 75 taalmaatjes op de lijst staan.

Hoewel de insteek en uren per project verschillend zijn blijkt de betrokkenheid keer op keer groot. Voorleesvrijwilligers bijvoorbeeld, delen met elkaar welke boeken ze gelezen hebben en hoe kinderen er op gereageerd hebben. Dat geeft de bibliotheek extra inzicht waarop geanticipeerd kan worden met de aanschaf van passend materiaal. Zo zijn de vrijwilligers niet alleen ambassadeurs van de bibliotheek, maar ook de ogen en oren.

Kortom, de Bibliotheek Deventer voelt zich bevoorrecht om zoveel mensen tot de vrijwilligersbrigade te rekenen. Zonder hen zou het aanbod en de dienstverlening een stuk schraler zijn.

BoekStart ook succesvol in kinderopvang en bij inloopochtenden

Het landelijke programma dat ouders moet stimuleren om al met hele jonge kinderen te lezen slaat aan in Deventer. Ouders van baby's kunnen een gratis koffertje ophalen met daarin een boekje, een cd'tje en een uitnodiging om hun kindje gratis lid te maken van de bibliotheek. In 2013 wordt bijna de helft van alle koffertjes opgehaald; 463 van de ruim 1000 baby's die in Deventer worden geboren, wordt ingeschreven als lid van de bibliotheek.

Dit mooie resultaat verdient uitbreiding en die kwam er ook in 2013. Met subsidiegelden van Kunst van Lezen kon de Bibliotheek Deventer instappen in BoekStart in de kinderopvang. Dit project is een voortzetting van BoekStart en richt zich via de kinderopvang op de doelgroep 0 tot 4 jarigen. Vanuit de subsidie is er ruimte voor scholing van pedagogisch medewerkers, de aanschaf van een boekencollectie en het creëren van een aantrekkelijke leesplek in de kinderopvang. In 2013 sluiten negen instellingen in de kinderopvang zich aan.

BoekStart inloopochtend

Sinds oktober 2013 kunnen ouders van hele jonge kinderen naar de Bibliotheek Keizerslanden en woonzorg- en wijkcentrum St. Jurriën. Een enthousiaste voorleesvrijwilliger geeft voorlees- en boekentips en gaat samen met de aanwezige ouders, baby's, dreumesen en peuters aan de slag met voorlezen en zingen. Er is ook ruimte voor persoonlijke vragen en advies dat ter plekke in praktijk gebracht kan worden.

De inloopochtenden worden bezocht door ouders met kinderen tussen de 0 en 4 jaar en ook de kinderopvang in de wijk neemt deel aan deze activiteit. Gemiddeld komen er tussen de 15 en 20 kinderen naar het voorlezen luisteren.

Soms biedt de Bibliotheek Deventer iets extra's aan tijdens deze inloopochtenden. Bijvoorbeeld een workshop voorlezen met gebaren door Wapperkids of een muziekworkshop door een docente van de Leeuwenkuil. Ondanks dat deze vorm van taalbeleving voor de allerkleinsten heel nieuw is worden de workshops al door zo'n 20 – 25 jonge kinderen en hun ouders bezocht.

Droom verhalenbus komt uit

Hoe kun je nou op een leuke manier aandacht trekken voor het lezen van boeken? Nou gewoon met een bijzondere, oude, gele Citroën HY die je omdoopt tot Gele Verhalenbus. Je stopt er een koffer vol prentenboeken in en een computer met digitale verhalen. Achter het stuur zet je een verhalenverteller en dan rijd je ermee door heel Deventer (en soms nog wat verder). Zo breng je de verhalen naar de kinderen toe.

Het was een prachtig idee dat spontaan ontstond toen voor de gekoesterde oldtimer van een helaas veel te jong overleden collega een bestemming werd gezocht. Het idee sloeg aan, en wat volgde was een stoet aan vrijwilligers en sponsors die zorgden voor speelse belettering, een gezellig interieur met moderne apparatuur en uiteraard het rijklaar maken van de bus uit 1973. Inmiddels had ook een groepje vrijwilligers zich gemeld om de verhalen te vertellen en de bus te rijden naar bijvoorbeeld kinderdagverblijven, peuterspeelzalen, scholen en diverse evenementen.

Na wat proefdraaien op onder meer het Vogeleiland werd de Gele Verhalenbus op 1 september officieel in gebruik genomen. Inmiddels heeft hij al op veel verschillende plaatsen geheel gratis gestaan. En dat is alleen maar mogelijk door de genereuze giften van sponsors en donateurs en de inzet van de enthousiaste voorleesvrijwilligers.

Wijkwinkel Deventer blijft actief informeren

De Wijkwinkel bewees zich ook in 2013 als belangrijke vraagbaak op het gebied van wonen, welzijn en zorg. Zowel fysiek in de Deventer wijken als op internet werd de Wijkwinkel steeds meer gevonden. Het totale gebruik steeg naar 168.898. In de leeftijdsgroep 27 tot 65 jarigen steeg het aantal contacten met 10 procent het meest. In 2013 werd het netwerk aan Wijkwinkels vergroot met de opening van de tiende locatie in Wijkcentrum Sint Jurriën in de Zandweerd.

Vernieuwde website

In maart werd de totaal vernieuwde website gelanceerd die gericht is op het proces van zelfredzaamheid en samenredzaamheid, de zogenaamde kanteling. Er is nu één website met informatie over de Wijkwinkel en de sociale kaart ineen. De nieuwe website is via presentaties, sociale media en de pers actief onder de aandacht gebracht van bewonersgroepen, vrijwilligersorganisaties en professionals. De vernieuwing en de promotie hebben geleid tot een stijging van het aantal bezoekers naar bijna 60 duizend. Inmiddels zijn er ook stappen gezet om een mobiele versie van de website te ontwikkelen.

E-bookaanbod stijgt gestaag

Digitaal wordt in 2013 doorgedaan op de ingeslagen weg. De website krijgt meer en meer inhoud die landelijk en provinciaal wordt aangeleverd. Dat betekent tijdswinst voor de lokale webredactie en het versterkt de uniforme uitstraling. Landelijke inspanningen zorgen er ook voor dat de bibliotheek haar leden in de zomer van 2013 een gratis e-bookaanbod kan doen met de Vakantiebieb.

Het aantal gebruikers van Vakantiebieb is overweldigend; meer dan 150.000 mensen hebben e-books gelezen en met elkaar al ruim 1 miljoen e-books gedownload. Het bevestigt de bibliotheken in hun streven om zo snel mogelijk tot overeenstemming te komen met de diverse uitgeverij over de voorwaarden waaronder e-books uitgeleend mogen worden.

Eind 2013 worden de laatste afspraken gemaakt die ervoor zorgen dat in januari 2014 ruim 5000 actuele titels digitaal beschikbaar zijn voor bibliotheekleden.

Theatervoorstellingen

De Wijkwinkel ziet het als taak mensen te informeren over aandoeningen en levenssituaties van anderen. Daarvoor worden diverse (voorlichtings-)bijeenkomsten georganiseerd. In 2013 is gekozen om het thema 'Meedoen' op een bijzondere manier onder de aandacht te brengen. In samenwerking met Deventer Schouwburg, Mindfit, Dimence Vriendendiensten, Theater onbepert, Werkgroep Week van Dementie/Alzheimercafé en Carinova Steunpunt Mantelzorg zijn vier theatervoorstellingen uitgevoerd die mensen aanzetten om anders te denken over anders zijn. Een geslaagd project dat in 2014 een vervolg krijgt.

Lees het Jaarverslag 2013 van de Wijkwinkel Deventer www.wijkwinkeldeventer.nl

Voordeel met je Biebpas van start

Goede ideeën moet je overnemen, en dan het liefst in samenwerking met de bedenker. Dat geldt voor Voordeel met je Biebpas. Ooit ontwikkelden de Brabantse bibliotheken een extraatje voor hun abonnees. Op vertoef van een bibliotheekpas kregen ze korting op verschillende toegangskaartjes voor musea, voorstellingen en andere uitjes. Dit concept is in 2013 door de Overijsselse Bibliotheken opgepakt en de Bibliotheek Deventer heeft zich zeer actief aangesloten.

Dat betekent op zoek gaan naar partners in de culturele branche die bibliotheekleden een korting willen bieden. In Deventer gingen de onderhandelingen soepel. Filmhuis de Keizer, de Deventer Musea, Theater Bouwkunde, het Burgerweeshuis en de Deventer Schouwburg zijn inmiddels partners met een divers aanbod. Er is ook ruimte voor individuele spelers op de markt die bijvoorbeeld yogalessen aanbieden tegen gereduceerde prijzen. Overigens is de bibliotheekpas geldig in alle provincies die meedoen aan het concept en dat zijn ze bijna allemaal. In 2014 moet duidelijk worden hoeveel mensen gebruik maken van Voordeel met je Biebpas.

Nieuwe tijden, nieuwe inwoners, nieuwe kansen

Het besluit van de Deventer gemeenteraad luidde in december het definitieve startschot in voor de vernieuwde planvorming voor de bibliotheek aan de Stromarkt. De NV Maatschappelijke vastgoed gaat het gebouw ontwikkelen. Het wordt geen bibliotheek van 4.200 maar van 3.500 netto m², op de plek van het huidige SNS-gebouw in combinatie met La Fontana.

Als alles goed gaat, opent het nieuwe gebouw in 2017 de deuren. Tot die tijd wil de bibliotheek niet stil staan. Aan de voornemens om met de lokale omroep Drtv te gaan samenwonen op de Stromarkt wordt eind 2013 al handen en voeten gegeven. In de Bibliotheek Centrum is ruimte gecreëerd voor de redactie van Drtv. Op de begane grond wordt met low-budget-materialen een mediacentrum ingericht met radio- en televisiestudio's. Die zijn in de toekomst ook te gebruiken door andere partijen. Bijvoorbeeld de

Deventer redactie van de regionale omroep RTV Oost die eind 2013 ook onderdak gevonden heeft in de Bibliotheek Centrum.

Elke ruimte wordt benut

Het wordt geleidelijk aan drukker in het gebouw aan de Brink. In voorgaande jaren kwamen het Huis der Taal en een deel

van de Volksuniversiteit Stedendriehoek al als huurders inwonen. In 2013 komt daar nog een partij bij: de Stichting 't Oude Kinderboek (StOK). Het kinderboekenleermuseum verhuisde met de gehele collectie en een aantal vrijwilligers over vanuit Zutphen. Nu staan de ruim 20 duizend bijzondere kinderboeken tentoongesteld op de eerste verdieping of opgeslagen op de oude zolders. Om ruimte te creëren voor de nieuwe huurders was een eenvoudige herinrichting van de Bibliotheek Centrum onontkoombaar. Het Biebcafé is verplaatst naar de voorkant. Onder de naam Koek en Boek vervullen de medewerkers ook de receptiefunctie van de Bibliotheek Centrum. De collectie boeken is grotendeels verplaatst naar de eerste en tweede verdieping, waar kleuren en beelden bezoekers intuïtief leiden. Het Gemeentelijk Informatiecentrum heeft samen met de Wijkwinkel een plek gevonden op de eerste verdieping.

Elkaar inspireren

Het is even wennen om de oude vertrouwde 'leeszaal' aan de Brink zo te zien veranderen, maar het moet. De Bibliotheek Deventer wil zijn oorspronkelijke taak weer oppakken; als onafhankelijke instelling ervoor zorgen dat iedereen informatie tot zich kan nemen die nodig is om zich te ontplooiën in de maatschappij. Die informatie wordt aangeboden in boeken, maar ook tijdens voorlichtingsbijeenkomsten en via de oude en de nieuwe media. Daarnaast zet de bibliotheek in op de bevordering van de taalvaardigheid, voor kinderen en volwassenen, zodat de informatie opgenomen en verwerkt kan worden. De inwonende partijen hebben allemaal raakvlakken met de doelstelling. De wisselwerking die spontaan ontstaat bij samenwonen is een inspiratiebron die de Bibliotheek Deventer zeer waardeert.

Vrienden blijven vaste waarde

Alle hectiek die het jaar 2013 met zich meebracht ging voorbij aan de Vrienden van de Bibliotheek. De 30 vrijwilligers bleven ongestoord doen waar ze goed in zijn; het verkopen van afgeschreven en gedoneerde boeken in de kelder van de Bibliotheek Centrum.

Al bijna 30 jaar zetten de Vrienden zich in extra geld te verdienen om de Bibliotheek Deventer financieel te ondersteunen. Wie denkt dat dat een kwestie is van simpel de hand ophouden heeft het mis. De criteria die de Vrienden opgesteld hebben worden op elke aanvraag voor een project toegepast. En de bibliotheek moet verantwoording afleggen. Op die manier verdwijnt de bijdrage niet in het huishoudpotje van de bibliotheek maar wordt het geld besteed aan bijzondere projecten die anders niet uitgevoerd kunnen worden.

De Vrienden van de Bibliotheek hebben in 2013 vooral geïnvesteerd in activiteiten voor de jeugd. Ze sponsorden voor een deel het gezellige Pietenontbijt tijdens het Huis

van Zwarte Piet. De Gele Verhalenbus kon gaan rijden door een zeer genereuze gift en ook het door de bezoekers zeer gewaardeerde Vertelfestival kon alleen maar doorgaan omdat de 'Vrienden' in de buidel tastten. Van een heel andere aard, maar niet minder welkom, was de financiering van een koffieautomaat ten behoeve van de cursisten van de Volksuniversiteit.

de Bibliotheek Deventer in cijfers

Leden

	2013	+/-	2012
Jeugd	12.282	-4,5%	12.859
Volwassenen	9.007	-14,5%	10.532
Partnerpas	2.419	44,2%	1.678
Overige	5.445	8,3%	5.028
Totaal	29.153	-3,1%	30.097

Bezoekers

	2013	+/-	2012
Centrale	272.863	33,2%	204.906
Colmschate	126.162	-2,9%	129.937
Keizerslanden	68.193	3,8%	65.673
Diepenveen	29.795	-3,9%	31.012
Schalkhaar	38.845	-16,8%	46.711
Bathmen	37.635	-19,4%	46.678
Okkenbroek	13.240	-16,5%	15.851
Lettele	8.064	15,1%	7.008
Totaal	594.797	8,6%	547.776

Digitale bibliotheek: website www.obdeventer.nl

	2013	+/-	2012
Bezoeken	392.951	-11,8%	445.540
Unieke bezoekers	147.154	-26,4%	199.915
Pagina's per bezoek	4	0,0%	4
Tijd op website	06:11	7,2%	05:46

Uitleningen

	2013	+/-	2012
Centrale	376.108	-4,3%	393.144
Colmschate	299.628	-4,1%	312.369
Keizerslanden	105.594	0,7%	104.910
Diepenveen	49.716	-14,7%	58.213
Schalkhaar	53.985	-4,9%	56.761
Bathmen	62.654	-9,0%	68.841
Okkenbroek	3.076	-21,2%	3.904
Lettele	3.177	-28,1%	4.417
Verzorgingstehuizen	6.625	4,2%	6.356
Totaal	960.563	-4,8%	1.008.947

De kleine Keizerin

	2013	+/-	2012
Boeking	218	5,3%	206
Bezoekers	2.377	-2,5%	2.437

Educatieve, informatieve en culturele activiteiten

	2013	+/-	2012
Aantal	463	-24,7%	615
Deelnemers	10.452	-27,6%	14.428